

En reise rett inn i monsunen

Av J.K. Baltzersen

Det var monsuntid i India, og denne skribent skulle reise til India. Vi lar historien begynne på den indiske ambassaden i Oslo. Her innfant denne skribent seg i slutten av en juli for å søke om turistvisum til India. Her kom de første gysninger. I foajéen ved den konsulære seksjon kunne denne skribent observere et ellers flott dokument med betegnelsen ”sovereign socialist secular democratic republic”. Slik lyder det altså i introduksjonen til den indiske grunnloven av 1950. Man kan få frysninger av mindre, men det var jo ganske i tråd datidens politiske trender – med blant annet Clement Attlees planøkonomi i Storbritannia.

Skribenten leverte sin søknad om turistvisum og vendte tilbake et par dager senere for å hente det. Allerede dagen da passet med visumet skulle hentes, kunne skribenten erfare ”Indian time”. Denne eftermiddagen var det nemlig kø gjennom t-banenettets fellestunnel på grunn av feil på signalanlegget. Nervøsiteten var til å ta å føle på, da det kun var 2 arbeidsdager til å ta av dersom noe skulle gå galt. T-banen ankom Nationaltheatret stasjon rett før klokken 4. Det var da skribenten burde ha innfunnet seg ved den indiske ambassade. Derfra var det gangavstand, riktignok litt lang, og de mest veltrente ben kunne ikke båret skribenten til ambassaden innen stengetid. Ei heller kunne en drosje dét. Etter en heseblesende tur fra Nationaltheatret til ambassaden ankom skribenten flere minutter etter stengetid.

Ambassadepersonellet så imidlertid ikke ut til å reagere på noen som helst måte på den sene ankomsten. Skribenten tok heller ikke opp temaet. Vi var fra nå av på ”Indian time”.

Det var ikke via Indre Østlandet Hovedflyplass skribenten kom seg til det indiske subkontinent. Ei heller var det via Norges Hovedflyplass på Kastrup. Skribenten hadde skaffet seg en billig billett via Landvetter utenfor Göteborg. En søndag bar det med buss til Göteborg, og tidlig neste morgen gikk flyturen til Schipol. I passkontrollen ut fra Schengen gikk skribenten inn til passkontrollen med solbriller på, noe som skulle bekrefte at høflighet ikke er medfødt. Forbi passkontrollen skulle man atter en gang oppleve ”Indian time” før ankomst i monsunsonen. Denne gangen var det ikke like hyggelig. Den ordinære ventetiden var lang nok som den var. Den ble utvidet med ca. 4 timer. Verdikuponger til fremtidige flyreiser og mat ble utdelt. Skribenten tenkte som så at en verdikupong til mat kunne være kjekt å ha til hjemreisen. Da skulle nemlig ordinær ventetid være ca. 8 timer – altså lengre enn den totale ventetiden på Schipol ved utreise. Dengang ei. Da første endrede avreisetidspunkt inntraff, ble en ytterligere forsinkelse varslet, og nye verdikuponger ble lovet. Innfrielsen av dette løftet hadde skribenten ikke tid til å vente på. Han tenkte som så, at i og med at den forrige verdikupongen kunne brukes også om ca. en uke, kunne sikkert den neste brukes da også. Skribenten måtte ha føde, og han gikk hen og svidde av den ene matkupongen han hadde. Da han kom tilbake til utgangen, fikk han vite at de nye matkupongene kun var gyldige den dagen. Denne skribent følte seg noe lurt, og klage ble skrevet og levert ombord.

Ombord var det allerede slutt på storfekjøtt. Menyvalgene var ombord gjerne 2 av de 3 mulighetene kylling, fisk og vegetar. Ankomst ved Delhis Indira Gandhi International Airport var ca. klokken 5 om morgenen lokal tid, og den tidlige morgentemperaturen var like i underkant av tredve grader. Her kan det være på sin plass å forklare leseren forskjellen på Delhi og New Delhi. I Delhi er det anlagt 8 byer. Den syvende går idag under navnet Old

Delhi. Den 8. ble anlagt av britene. Det er denne delen av Delhi som går under navnet New Delhi.

Vel gjennom tollkontrollen var det lett å oppfatte at man ikke var i den mest utviklede del av verden. En minibankautomat var å finne, men den virket ikke. Dette var et problem, for den femogførti minutter lange drosjeturen inn til Delhi. Heldigvis kunne man forklare situasjonen til tollerne og passere tilbake til en vekslingsluke hvor norske kroner ble akseptert. Heldigvis var forholdet til regler – eventuelt var reglene selv mer fleksible – et ganske annet enn hos tilsvarende norske tjenestemenn, og heldigvis hadde skribenten norske kroner på seg.

Det ble ordnet med lokal valuta, og en forhåndsbetalt drosje kunne anskaffes. 220 rupier eller 33 norske kroner kostet turen. Skribenten hadde da fått sitt første inntrykk av det kostnadsnivå som er sterkt medvirkende til at for eksempel Norsk Hydros prosjekt Ormen Lange har brukt 300 tusen indiske ingeniørtimer, slik selskapets generaldirektør fortalte Den Polytekniske Forening i november i selskapets hundreårsjubileumsår.

KLM hadde stort sett ødelagt den første dagen av skribentens ukelange ferie. Den første dagen var omtrent det eneste fornuftige som ble gjort å se seg litt rundt på Connaught Place. Stedet har innpåsletne tiggere og selgere. De sistnevnte har på ingen måte til hensikt å få til en ærlig handel.

Neste dag bar det tidlig avgårde på en tur til Agra for blant annet å se den verdensberømte Taj Mahal. På turen møtte skribenten en gruppe på 3. Denne besto av en inder fra et firma som produserer utstyr til oljeindustrien, og 2 syrere fra et oljeselskap. Disse var inderens gjester, og inderen hadde en jobb innen informasjonsteknologi, mer spesifikt innen systemutvikling, i nevnte indiske selskap. I reiseselskapet var det også en kaffeplantasjebestyrer/-eier fra Mexico, en amerikaner som hadde reist rundt på lasteplan i 6 uker i en del av den sydlige del av det tidligere Sovjetunionen, og en legestudent fra Vesten som hadde praksis i India.

Skribenten hadde såvidt merket tendensen til strømbrudd allerede dagen før, men han hadde ikke tenkt så mye over det. Legestudenten kunne imidlertid fortelle om hendelser der

sykehusutstyr, mer spesifikt et bor, plutselig stoppet mens det var i drift. Slikt bør være tankevekkende for alle dem som går rundt og ser på demokratiet som det som har gjort at de vestlige land er såpass høyt utviklet som de er. India regnes jo som verdens største demokrati.

Strømbruddene i India er visstnok styrte. Det vil si at det er en form for strømrasjonering, og den forekommer visstnok kun om sommeren og i monsuntiden. Da er det varmt, og man trenger ventilasjonsanlegg. Fordeling av strømforbruket over årstidene er med andre ord ganske annerledes enn i Norge. Inntrykket var at mange hadde egne strømaggregater, men da uten noen avansert teknologi for å koble nødkilden inn ved strømbrudd. Sykehushistorien er ihvertfall et eksempel på at slik teknologi ikke nødvendigvis er der den burde vært.

Turen til Agra var en selsom opplevelse. Veien hadde 2 felter i hver retning og en midtrabatt. Vesener og kjøretøyer av alle slag befant seg på veien. Det gikk hovedsakelig i retning fremover til venstre for midtrabatten, men bevegelser på tvers av eller mot kjøretetningen var slett ikke uvanlig. Det var nå en hindufestival, og mengder av hinduer gikk, befant seg på lasteplan og bedrev diverse seremonielle aktiviteter langs veien i orange klær. På veien kunne man altså observere personbiler, lastebiler, traktorer, dromedarer, folk, kyr og mere til. Skribenten kunne til og med for første gang i sitt liv se en indisk elefant i levende live utenom sirkuselfanter. Kyr kunne gjerne stå midt i veien. De ble kjørt rundt, mens folk ble brukt horn mot. Kyr med vogn og kusk kunne rett som det var komme mot kjøreretningen. En inder satt på midtrabatten for å høste et eller annet med baken stikkende ut i kjørebanelen.

På vei inn til Agra var det trafikkaos. Da snudde vår sjåfør og kjørte mot kjøreretningen inntil han fant en åpning i midtrabatten. Derefter la han seg over på den andre siden og fortsatte å kjøre tilbake inntil han kom til en alternativ rute. På denne alternative ruten var det enda villere kjøring enn på hovedveien. Vi ankom en butikk. Her kjøpte skribenten batteri til sitt kamera til 350 rupier eller litt i overkant av 50 norske kroner. På forespørsel om kvittering var svaret at dette var skattefritt, og at det derfor ikke kunne utstedes kvittering. Her var det altså tegn til at Statens lange arm ikke når like langt som i Vesten. Den tidligere nevnte betegnelse i grunnlovsintroduksjonen kan man altså si på et vis ikke er fullt implementert, og dét er det grunner til å være glad for. Skribenten har dog begrenset tro på at han – skribenten altså – økonomisk fikk nytte av denne skatteunndragelsen.

Området rundt Taj Mahal er strengt regulert når det gjelder trafikk, og derfor måtte vi inn i egne busser for å komme til inngangen. Adgang for utlendinger var 750 rupier – ca. 112 norske kroner. Inderen betalte langt mindre, og dette var offisielt differensierte priser. Taj Mahal er gravstedet for keiser Shah Jahan fra det muslimske Mughal-dynastiet og en av hans keiserinner, Tumtaz Mahal. Praktverket ble bygget for sistnevnte, som døde i barsel med parets 14. barn. Keiserens plan var visstnok å bygge en sort tilsvarende konstruksjon på den andre siden av elven for seg selv, men en av sønnene plasserte Shah Jahan i husarrest, og planen ble satt en stopper for. Man kan fra Agra Fort tydelig se området hvor den sorte konstruksjonen var tenkt å stå. Dette var ifølge skribentens guide.

Et søk på nettet gir imidlertid flere treff på at denne ”sorte Taj Mahal” er myte. Det som sies å være den sorte Taj Mahal, sies å være en have anlagt av Babur, den første keiser av Mughal-dynastiet, og som etterkommer etter både Gjengis Khan og Tamerlane. Sistnevnte er ikke en like kjent historisk person som førstnevnte, men denne muslimske lederen skal ha slaktet hver eneste hindu i Delhi. Det muslimske Mughal-dynastiet skal forøvrig være karakterisert ved

religiøs toleranse. Dets velmaktsdager sies å ha tatt slutt på grunn av religiøs intoleranse og et hardt skatteregime.

Efter å ha besøkt Taj Mahal, Agra Fort og et annet gigantisk gravmonument, i grove arkitekturmessige hovedtrekk ikke veldig ulikt Taj Mahal, men allikevel ikke så flott, bar det tilbake til Delhi. Det gikk mot mørket, og rett som det var parkerte lastebilene i venstre felt på veien. Vi skal ikke kjøre mer idag, hva er da mer naturlig enn å parkere midt på veien?

Neste dag var det guidet tur i Delhi som sto på programmet. Før lunch var det hovedsakelig New Delhi som sto på programmet. Guiden virket blant annet veldig stolt av presidentpalasset, som han mente var det største presidentpalass i verden. Det må dog tilføyes at guiden trakk frem veldig mye som verdens største, noe som tyder at man burde ta disse påstandene med en klype salt. Skjønt, det er jo mulig.

Turen i New Delhi inkluderte også en Mughal-grav. Man kunne lett se at Taj Mahal hadde sin inspirasjon herfra. Qutb Minar var også inkludert, og denne ble bygget som seiersmonument i anledning muslimsk erobring. Den tilknyttede moskéen ble bygget på grunnmuren til et hinduistisk tempel.

Formiddagsturen ble avsluttet med at skribenten ble sluppet av på en McDonald's-restaurant. Ingen Big Mac å få der. Chicken Maharaja Meal ble det til 99 rupier eller ca. 15 norske kroner. I sin naivitet gikk skribenten ut av restauranten for å vente der på at guiden skulle komme tilbake. Dét prosjektet måtte oppgis på grunn av en av Delhis mange innpåsiltne tiggere. I visshet om at dersom fingeren ble gitt ville en hel flokk komme etter hånden og armen gikk skribenten inn igjen – bak døren bevoktet av vektere. Vektere ved dørene i Delhis forretninger var ikke et uvanlig fenomen. Skribenten ble siden fortalt at McDonald's var blitt utsatt for demonstrasjoner fordi de serverte storfekjøtt. Det ble ikke lenger servert.

Eftermiddagsturen var omvisning i Old Delhi. Her fikk vi se moskéen hvorfra Indias imam taler. Moskéen bærer navnet Jama Masjid. Denne imamen har autoritet både for India og Pakistan. Dette er en ordning som har røtter tilbake fra før delingen av India i India og Pakistan. At det muslimske sentrum for India og Pakistan befinner seg i Delhi kan synes som et paradoks i og med at det var Pakistan som stort sett fikk de muslimske områdene av India. Øst-Pakistan ble senere til Bangladesh.

Før skribentens avreise til India ble værvarslet sjekket for hele perioden. Både Delhi og en by i Punjab hvor skribenten var invitert i bryllup, ble sjekket. Som leseren vil se av de viste varslene for Delhi og Ludhiana, Punjab var det varslet tordenvær i hele perioden for begge steder. I Bombay hadde det like før skribentens ankomst til Delhi falt mellom 90 centimeter og 1 meter nedbør i løpet av ett døgn. Dette er mer enn det statistiske årsgjennomsnitt for Delhi – og det er mer enn 4,5 ganger det som ble målt ved Blindern for juli i år. Skribenten hadde ikke merket noe til noe regn før denne ettermiddagen.

weather.co.uk

local forecast Enter a post code or town/city/country

Home Local Climate Maps Health Travel Sports Work Rest & Play Services

"It Worked Flawlessly" GoToMyPC **TRY IT FREE**

Current Conditions
Delhi, India

UV Index: 2 Low
Winds: calm
Dew Point: 27°C
Humidity: 88%
Visibility: 1 miles
Barometer: N/A

Haze
29°C
Feels Like 36°C

Updated 21 July 2005 09:00 Local Time (Sunday, 02:00 GMT)

Holiday Forecast for:
[Cologne, Germany](#)
Today: Showers: 21°C/14°C

10-Day Forecast

Today	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue
21 Jul	1 Aug	2 Aug	3 Aug	4 Aug	5 Aug	6 Aug	7 Aug	8 Aug	9 Aug
T-Storms	T-Storms	Scattered T-Storms	Scattered T-Storms	Scattered T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms
26°C 28°C	26°C 29°C	27°C 28°C	28°C 27°C	24°C 26°C	24°C 26°C	22°C 25°C	22°C 25°C	22°C 26°C	22°C 26°C

Show this page in: Imperial Units Metric Units

Sponsored Offers

Hotels in Singapore
Reduzerte priser på hotellrom. Spar opp til 70% - reserver rom nå! [www.hotels.com](#)

Singapore Hotels
Wide choice of discount hotels. Super low rates not to be missed! [www.asiahotels.com](#)

Hotels in Singapore
Lavpriser på hotell i alle klasser. Ring eller book online. Priegaranti! [www.hotelweb.no](#)

AMERICAN EXPRESS BLUE CARD

The screenshot shows the weather.co.uk website interface. At the top, it says 'THE WEATHER CHANNEL weather.co.uk' and 'No Weather Warnings'. Below that is a search bar for 'local forecast' with fields for 'post code' or 'town/city/country'. A navigation menu includes 'Home', 'Local', 'Climate', 'Maps', 'Health', 'Travel', 'Sports', 'Work, Rest & Play', and 'Services'. A banner indicates 'With an average call out time of 037 minutes' with an 'AA' logo. The main content area is titled 'Current Conditions' for 'Ludhiana, India'. It shows a 'Partly Cloudy' icon, a temperature of '29°C', and 'Feels Like 36°C'. Other details include 'UV Index: 2 Low', 'Wind: From the Southeast at 2 mph', 'Dew Point: 27°C', 'Humidity: 90%', 'Visibility: 2 miles', and 'Barometer: N/A'. A 'Holiday Forecast for Cologne, Germany' is also shown, stating 'Today: Showers 21°C/14°C'. To the right, there are 'Sponsored Offers' for hotels in Singapore. At the bottom, there is a '10-Day Forecast' table and a 'Pocket friendly car rentals' advertisement.

Today	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue
21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0	21.0/14.0
T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	T-Storms	Scattered T-Storms
24°C 27°C	24°C 27°C	27°C 25°C	29°C 24°C	33°C 24°C	33°C 24°C	32°C 23°C	32°C 23°C	33°C 23°C	32°C 23°C

Regnet begynte under moskébesøket. Neste post på programmet var Red Fort, som ble anlagt av det muslimske Mughal-dynastiet fra 1638 til 1648. Første hindring var sikkerhetskontrollen. Det var gradvis økning av sikkerhetsnivået frem mot uavhengighetsfeiringen 15. august. Så måtte vi i ly for regnet. Og nå kom det virkelig regn. Det fosses ganske raskt på bakken med vann. Insektene var i febrilsk flukt fra vannet.

Hittil hadde ikke skribenten merket noe til ukulturen fra Vesten med å vise frem underbuksen til resten av verden. Da regnet omsider ga seg, kunne man imidlertid se noe til dette. Man kunne observere indere som tok av seg skjorter for å tørke dem, og da stakk underbuksen over buksen. Nok om dét.

Da regnet ga seg, kom den lille guidede gruppen ut fra lyet, men vannet på bakken måtte fortsatt omgås. Vi ble fortalt om påfugltronen. Den ble tatt av perserne, og deler av den er idag til utstilling i Teheran. Dens mest praktfulle enkeltedel var imidlertid Koh-I-Noor-diamanten. Dette skal ha vært verdens største diamant. Den er blitt skåret ned, og den befinner seg i Tower of London.

Så bar det til parken hvor Mohandas Gandhi – bedre kjent som Mahatma Gandhi – ble kremert. Et ikke lite monument over Mohandas Gandhi befinner seg i parken. I samme park er det monumenter ved kremasjonsstedene for Nehru, Indias første statsminister, og Nehrus datter Indira Gandhi, også statsminister, men uten noen familiær relasjon til Mohandas Gandhi. Det er også et kremasjonsmonument for Indira Gandhis sønn Rajiv Gandhi i parken. Det stanser ikke der. Hinduer kremes konsekvent. Derfor er det kremasjonsmonumenter, ikke graver.

Selvom Mughal-dynastiets gravsteder, og da spesielt Taj Mahal, er ganske mer praktfulle og større enn nevnte kremasjonsmonumenter, er ikke tilbakeholdenhet når det gjelder denne type monumenter for demokratiets ledere i forhold til det kongelige og keiserlige det første som slår en ved besøk til disse kremasjonsmonumenter.

Ei heller er fravær av betydning av slektsforhold i et demokrati det første som slår en når man tenker på Nehru og etterkommerne Indira og Rajiv Gandhi.

Planen var å ta toget til Ludhiana i Punjab. Skribenten ble fortalt av hotellets reisebyrå at det ikke var ledig plass på toget. Alternativet var en ca. 6 timers biltur til 8950 rupier eller ca. 1350 norske kroner. Vertskapet i Punjab fortalte skribenten at en slik tur burde kostet ca. halvparten, og at det alltid er ledige plasser for turister. Ja, ja, skribenten fikk ihvertfall oppleve en tur på veien til Punjab. Bomstasjoner var det langs denne veien, og disse bomstasjonene var betjent av det danske firmaet Falck. På veien måtte sjåføren stanse bilen helt, da vindusviskerne ikke kunne ta unna regnet. Begeistring for "Indian toilets" – det vil si toaletter som kun er et hull i gulvet – og tilhørende "rengjøring" ved kun å spyle vann utover gulvet kan man styre seg for.

Skribenten deltok så i et hindubryllup i Punjab-stil. Både brud og brudgom var fra før bosatt i England, og paret hadde selv "arrangert" sitt giftemål.

Planen var å ta toget tilbake, men skribenten fikk tilbud om å sitte på med en annen bryllupsgjest tilbake til Delhi. Sjåføren var indisk, men oppvokst i England. Han var oppgitt over indisk trafikkultur, spesielt over lastebilsjåfører som ikke forsto at de skulle holde seg i kjørefeltet for saktegående trafikk, men som isteden lå enten midt mellom de 2 feltet eller i feltet for hurtiggående trafikk. Forbikjøring i feltet for saktegående var livsfarlig da lastebilene var blinde på venstre side.

Sjåføren jobbet i en familiegeskjeft, og forretningsområde var klesmote. Han fortalte at han bor 2 måneder i Tokyo og 1 måned i Delhi vekselvis. Firmaet drev eksport fra India til Japan. Tekstilbransjen var visstnok inntil ganske nylig Indias største næring, inntil den ble forbigått av informasjonsteknologi.

De offisielle tallene for befolkning i India passerte for noen år siden én milliard. Skribentens reisefølge mente de offisielle tallene var godt underestimert, og at Indias befolkning nå måtte være på minst 1,3 milliarder. Dette blir spesielt interessant når en nettside med estimater for 1950, 2005 og 2050 viser India med 1,103 milliarder og Kina med 1,315 milliarder for 2005. Det er ennå en stund til India skal passere Kina når det gjelder befolkningsstørrelse. Er dette allerede skjedd? Eller er også Kinas tall et underestimat? Eller tar rett og slett skribentens reisefølge helt eller delvis feil?

Vel tilbake i Delhi skulle skribenten forsøke å få refundert togbilletten. Første hinder var disse innpåslitne "hjelperne" som skulle ha en til å tro at turistutsalget var stengt. Det var mange forskjellige utslagssteder på togstasjonen. Det gjaldt å komme til det rette. Da det kom til skribentens tur, var beskjeden at dette var en billett som var solgt fra et annet kontor. Det bar altså ned til et annet kontor. Der fikk man beskjed om å fylle ut et skjema for kjøp/refusjon. Dette skjemaet tok så skribenten med seg igjen opp til turistutskontoret for utfyllingsveiledning. Det endte med at turistutskontoret allikevel foretok refusjonen. 75 %

av billettprisen eksklusive reisebyråets provisjon ble refundert. Av opprinnelig 1200 rupier eller 180 norske kroner ble altså 750 rupier eller ca. 112 norske kroner refundert. Refusjonen ble foretatt både på en datamaskin og i en gigantisk papirprotokoll.

Flyvningen ut fra Indira Gandhi International Airport skulle gå over midnatt. Hele dagen var således til disposisjon, og den ble i svært liten grad ødelagt av at det var avreisedag. Den dagen gikk skribenten ut med pussbare sko. Det var jo disse som var flyreiseskoene. Det skulle snart vise seg hvor klokt det hadde vært å la være å bruke disse skoene ved gange rundt i Delhi. Det er et fenomen som nærmest bokstavelig talt er "monkey business". Før skribenten visste ordet av det var det noen som ropte "monkey shit". Og vedkommende pekte på skribentens ene sko. Og sannelig lå det ikke en form for avføring på skoene. Selvfølgelig skulle svindleren ha betalt for å pusse skoene. Dette var et triks som skribenten kjente godt til, men dette var første gang han ble utsatt for det. Omsider ga svindleren seg, men skribenten hadde fortsatt et problem. Hotellet fikset det groveste. Derefter oppsøkte skribenten en ordentlig skopusser på gaten. Skopussen gikk for 20 rupier eller 3 norske kroner, og dette var virkelig en ordentlig skopuss. Moralen må bli aldri å gå rundt i Delhi med pussbare sko, for selvom svindleren ikke lykkes, står man med et stort problem dersom han har forsøkt seg.

I Delhi kryr det av forretninger som utgir seg for å være turistinformasjonskontorer. De har gjerne innkastere, og de kjennetegnes av at omtrent det første de gjør er å forsøke å selge turisten et dyrt opplegg. Skribenten fant omsider det egentlige turistinformasjonskontoret. Her kunne man blant annet få informasjon om metrosystemet i Delhi. Metroen var ikke ferdig utbygget. Den bygges ut i flere trinn, og når den er ferdig utbygget, er den et godt alternativ for turister som ikke setter særlig pris på scooterdrosjesjåfører som forsøker seg med meget høye priser, og som frakter en gjennom de eksosfylte gater i Delhi. Skribenten betalte mellom 5 og 11 rupier for en enkelttur med metroen, altså mindre enn én norsk krone. Sannsynligvis er prisene sterkt subsidiert. Metroen var omtrent det reneste stedet i Delhi. Det så veldig rent ut der. Det var manuell sikkerhetskontroll ved inngang til metroen, men skribentens Leatherman i bunnen av sekken fikk passere hver gang uten å bli oppdaget.

Skribenten benyttet metroen til blant annet å komme seg til stedet der Georg V ble erklært Keiser over India. Stedet ligger ganske øde til langt nord i Delhi. Der fikk skribenten gå omkring i et område guidet av 1-2 lokale som så til bare å være der. Disse bidro til å jage eventuelle slanger i det høye gresset. Vedlikehold av området med blant annet en statue av Georg V så ikke ut til å være særlig vedlikeholdt. Guidene fikk 10 og 20 rupier. Dette var hvor alle maharajaene var samlet for å hylle keiseren. De maharajaene som erklærte sin lojalitet fikk en stor grad av indre selvstyre for sitt område.

Skribenten hadde under den guidede turen i New og Old Delhi tatt opp det britiske keiserkravet med guiden. Da hadde guiden nærmest vært fiendtlig, og omtrent det eneste han var opptatt av var å påpeke at de britiske monarker aldri var anerkjent som indisk keiserlighet. Dét var derimot de muslimske keisere. Det er merkelig dette. Når man tenker på historien om muslimsk slakt av samtlige hinduer i Delhi, skulle man tro at britenes styre ihvertfall burde blitt presentert på en noenlunde balansert måte.

Profesjonaliteten til nevnte guide kan man ihvertfall ikke si var tilstede i dette spørsmålet.

Britene har gitt India blant annet et sprog, og mye blant annet i statsadministrasjonen er en arv fra britene. Man kan for eksempel diskutere hvorvidt britenes bidrag til en sentralisert statsadministrasjon er av det gode, men man burde kunne anerkjenne bidragene som del av sin historie. Man kan mistenke at den indiske sentralstaten bruker britisk styre for å styrke sin makt. "Nå styrer vi selv. Da er vi frie". Det kan sammenlignes med hvordan Sverige og Danmark brukes i Norge. Vi så dette under hundreårsmarkering i 2005, som i stor grad kunne sees som et ledd i legitimering av den norske statsmakten. Farmann forsøkte blant annet med

sitt gullnummer¹ å balansere mot denne markeringen av ”friheten fra svenskene”. Vi vil nok dessverre se noe av det samme når det gjelder Danmark når jubileet i 2014 nærmer seg.

Det viser seg imidlertid at det er blitt påbegynt restaurering av nevnte område nylig. Dette rapporterer *The Daily Telegraph*². Noen slik restaurering var det ikke spor av i august 2005.

Når man ser at Bombay offisielt fikk navnet Mumbai så sent som i 1995, går assosiasjonene blant annet til innføring av stavefeilen *Trondheim* for *Trondhjem*. Skribenten forholder seg fortsatt til Bombay.

Det gikk nå ubønnhørlig mot slutten av denne meget korte turen til India. Det skulle for denne gangen bli slutt på å kjøpe prosessert vann på litersflasker til 12-15 rupier eller 80-100 norske øre for derefter å drikke innholdet og destruere den slik at flasken med mindre sannsynlighet kunne misbrukes av svindlere.

Det bar i drosje ut til flyplassen. Drosjen var bestilt via hotellet. Skribenten satte seg inn og oppdaget ganske raskt at taksameteret var tildekket. Prisen skulle visstnok være 350 rupier eller i overkant av 50 kroner. Denne skribent skulle ikke ha noe av en slik pris. Det ble taksameter. Ved ankomst på flyplassen viste taksameteret i underkant av 200 rupier. Drosjesjåføren påsto at det var 50 % påslag. Det ble det ikke noe av. Det ble 200 rupier akkurat eller ca. 30 norske kroner.

Eventyret var imidlertid ikke helt slutt. Sikkerhetssjekk av bagasje for innsjekk ble foretatt, og den relativt myke bagasjen ble ”forseglet” med bånd. Forseglingen kunne ikke enkelt brytes, men den kunne enkelt omgås.

Skribenten var passert passkontrollen og både pass og boardingkort var stemplet av immigrasjonsmyndighetene da han oppdaget at han ikke hadde nok rupier til å gjøre innkjøp i ”tax free”-sonen. Én forretning tok nemlig ikke kredittkort. Offisielt ble ikke indiske rupier akseptert. Amerikanske dollar, med mulig tillegg av andre større valutaer ble akseptert, men slikt hadde ikke skribenten. Ingen minibankautomat befant seg i området. Med rigide norske regler og ditto håndhevelse ville alt håp vært ute. Så ikke på flyplassen utenfor Delhi.

Skribenten forklarte situasjonen for en høyere offiser ved passkontrollen, og uten noen form for bestikkelse annet enn ”pant” i boardingkortet fikk skribenten slippe forbi til innsjekkingshallen. I innsjekkingshallen var det heller ingen minibankautomat. Det var imidlertid en vekslingskranke, men her tok man ikke norske kroner. Skribenten fikk vite at man måtte ned i ankomsthallen for å finne en minibankautomat. Neste utfordring var sikkerhetsvaktene ved inngang til innsjekkingshallen. Situasjonen ble på nytt forklart. Var man først kommet forbi disse vaktene inn i hallen slapp man ikke uten videre ut på gaten igjen. Løsningen var imidlertid å bli ledsaget av en KLM-agent. Så situasjonen måtte igjen forklares for en KLM-agent. Ledsaget av KLM kunne så skribenten slippe ned i ankomsthallen, men dog ikke uten å betale de 60 rupiene – ca. 9 kroner – i adgangspenger. Ekstra rupier ble tatt ut.

¹ <http://www.farmann.no/forum/showthread.php?t=143>

² <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2005/12/01/wraj01.xml>

Tilbake ved passkontrollen fikk skribenten streng beskjed om at rupier ikke kunne eksporteres, og så fikk han passere. Da ekspeditøren fikk høre historien, ble det slått av 50 rupier på prisen, og skribenten hadde dermed kun hatt en ekstraavgift på 10 rupier eller NOK 1,50. Skribenten hadde for denne prisen fått erfare hvordan det er å manøvrere i regler på en indisk flyplass.

Ombord kunne man såvidt merke at man var på vei til en vestlig kultur i forfall. Noen unge vestlige reisende gikk rundt med skyggelue. Skyggelueene var nok på også under måltidene. Mer av dette skulle skribenten få under det første måltidet på Schipol utenfor Amsterdam. Bispising med skyggelue på foregikk over en lav sko, selv med oppsyn av foreldre. I ett tilfelle satt til og med en ungdom med skyggelue på og snakket med mat i munn til sine foreldre – det så ihvertfall ut til å være hans foreldre. Slik aktivitet fikk pågå uten synlig påtale.

Før skribenten inntok sitt måltid på Schipol henvendte han seg til KLM angående tidligere nevnte klage. Han hadde tross alt ikke fått noen henvendelse angående den på telefon. Ingen informasjon om klagen kunne gis, men ved forklaring av situasjonen ble en matkupong overlevert. Noen dager senere mottok skribent et brev fra KLM hvor ønsket om kompensasjon ble avslått. Greit nok. Skribenten hadde allerede fått en matkupong. Ved ”fronten” er tydeligvis service enklere å yde enn fra et kontor.

Det var gått flere uker siden India-turen da skribenten var på et møte i regi av Innovativt Nettverk om Kina i BIs nye lokaler i Nydalen. Her ble det – som så ofte ellers – spådd at Kina om noen år ville bli verdens største økonomi. Skribenten spurte om India også kunne være en kandidat. Svaret var at India er et demokrati, og at dette ville virke noe hemmende. India ville typisk ligge 10-15 år bak Kina, lød svaret.

Man kan mene hva man vil om Kinas ettpartistyre, men det er ganske åpenbart at Kina kan gjennomføre mange strukturelle tiltak uten at det blir utsatt på grunn av evige partikrangler, eller – kanskje verre – at ting blir endret til stadighet på grunn av partiets markeringsbehov. Skribenten vil ikke sammenligne Kinas ettpartistyre med Vestens førdemokratiske tid, men det er viktig å huske at Vesten ikke reiste seg med dagens moderne partivesen. Å tenke seg et kinesisk flerpartisystem der flere partier konkurrerer om over en milliard velgeres stemmer med diverse ”velferdsgoder” kan lett være et mareritt.

Selvom India ikke blir den ledende økonomien, kan det være en interessant økonomi å satse på. Man kan for eksempel klare seg mye enklere i India med engelsk enn i Kina. I Kina må man helst kunne mandarin, kantonesisk eller et av de andre talesprog i tillegg til kanskje det kinesiske skriftsprog. I India er det endel som er en arv fra kolonitiden, noe som kan være en fordel. For mange kan India være økonomien å satse på. Alle kan ikke satse på den største økonomien.

J.K. Baltzersen er sivilingeniør.